

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

TÜRKİYE ALEYHİNE TÜM BEL-SEN DAVASI

(38927/ 10, 47475/ 10 ve 47476/ 10 sayı numaralı dilekçeler)

KARAR

18 Şubat 2014

Bu karar, Anlaşmanın 44. madde 2. paragrafında tanımlanan koşullarda kesin hâle gelecektir. Şekil bakımından rötuşlara uğrayabilir.

AVRUPA KONSEYİ

Türkiye aleyhine Tüm Bel- Sen davasında,

Guido Raimondi, *Başkan,*

Peer Lorenzen,

Işıl Karakaş,

Dragoljub Popović,

Andras Sajo,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Helen Keller, *yargıçlar,*

ve Stanley Naismith, **daire kâtibi**,’den oluşan bir daire şeklinde oturum yapan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (ikinci daire),

28 Ocak 2014 tarihinde halka kapalı oturum hâlinde gereğini düşündükten sonra, bu tarihte kabul edilmiş olan şu kararı verdi:

DAVA

1. Davanın başlangıcında Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı yöneltilmiş olan üç dava dilekçesi (sayı numaraları: 38927/ 10, 47475/ 10 ve 47476/ 10) ve adı Tüm Bel-Sen (“Davacı”) olan bir sendika bulunmaktadır, bu sendika Mahkemeye (ilk dilekçe için) 6 Mayıs 2010 tarihinde ve (diğer iki dilekçe için) İnsan Haklarının Temel Özgürlüklerin Korunması Anlaşması (“Anlaşma”)’nın 34. maddesi gereğince 31 Mayıs 2010 tarihinde başvurdu.

İzmir/ Cad. Menekşe Sk. Moda İşhanı
A Blok 2.Kat No:21/110 Kızılay/ANK.
Tel: 419 82 97-417 39 07 Fax: 425 47 83

2. Davacı, Ankara'da Avukat olan S. Karaduman ve S. Şahin Kılınç tarafından temsil edilmektedir. Türk Hükümet, ("Hükümet") kendi memuru tarafından temsil edilmektedir.

3. Davacı, Sayıştay'ın onun toplu sözleşme pazarlıkları yapma yetkisini reddettiği kararların, Anlaşmanın 11. maddesi ile güvenceye alınmış olan haklarını ihlal ettiğini ileri sürmektedir.

4. Dava dilekçeleri, 7 Şubat 2011 tarihinde Hükümet'e iletili. Anlaşma'nın 29. Madde 1. paragrafı olarak verdiği için, bundan başka, Daire'nin aynı zamanda davanın kabul edilebilirliği ve esası üzerinde karar vermesi kararlaştırıldı.

OLAYLAR

DAVANIN NEDENLERİ

5. Davacı, Tüm Bel-Sen ("Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası"), 1990 yılında davacı sendikalar tarafından yapılmış toplu sözleşmeler uygulanmak suretiyle aidatlar (burada cümle kesilmiş olup verilen anlam, yani 'aidatlar' doğru olmayabilir.- Ç. N.) ile kurulmuş bir sendikadır.

13. 4 Nisan 2012 tarihinde getirilen bir değişiklik ile toplu sözleşmeler müzakere etme ve İdare ile anlaşma olması durumunda bu toplu sözleşmeleri yapma hakkı, memur sendikaları için açık bir biçimde tanınmıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. DAVA DİLEKÇELERİNİN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA

14. Mahkeme, kendi yönetmeliğinin 42. madde 1. paragrafını uygulamak suretiyle, ortaya attıkları hukuki olaylar ve sorunlar konusundaki benzerlikleri nedeniyle dava dilekçelerini birleştirmeye ve onları tek bir kararda ortak bir şekilde incelemeye karar verdi.

İzmir Cad. Menekşe Sk. Moda İşhanı
A Blok 2.Kat No:21/110 Kızılay/ANK.
T: 419 82 97-417 39 07 Fax: 425 47 83

II. ANLAŞMANIN 11. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

15. Davacı, Sayıştay'ın onun toplu sözleşmeler pazarlık etme yetkisini tanımayı reddettiği kararların belediye memurları için sendika kurma ve Anlaşma'nın aşağıdaki şekilde kaleme alınmış olan 11. Maddesi ile öngörüldüğü şekilde, onların çıkarlarını savunmak için sendikalara üye olma hakkını ihlal ettiğini iddia etmektedir:

“1. Her kişinin, başka kişiler ile sendikalar kurma ve çıkarlarını savunmak için sendikalara üye olma hakkı dahil, barışçı toplantı yapma özgürlüğü ve dernek kurma özgürlüğü hakkı vardır.

2. Bu hakların kullanılması, demokratik bir toplumda yasa ile öngörülmüş olup ulusal güvenlik için, kamu güvenliği için, düzenin savunulması ve suçun önlenmesi için, sağlığın ya da ahlakın korunması için ya da başkalarının haklarının ve özgürlüklerinin korunması için zorunlu olan kısıtlamalar dışında başka kısıtlamalara konu olamaz. Bu madde, bu hakların silahlı kuvvetlerin, polis teşkilatının ya da devlet idaresinin üyeleri tarafından kullanılmasına meşrû kısıtlamalar getirilmesini yasaklamaz.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

16. Hükümet, birisi Anlaşmanın 11. Maddesinin memurlara *ratione materiae* (konu itibariyle) uygulanamazlığından alınmış, diğeri ise davacının mağdur sıfatının kaybolmasından alınmış olan iki istisna ileri sürmektedir.

17. Davacı, Hükümet tarafından sunulan bu istisnalara itiraz etmektedir.

.....(atlama var, Ç. N.)

26. Mahkeme, söz konusu toplu sözleşmeler uygulanmak suretiyle ilave tahsisatlar ödenmesine izin vermiş ve bu ödemeleri yapmış olan belediye muhasiplerinin, Temmuz 2010'da mevzuatın değişmesi üzerine, artık onlara devletin bütçesinden ödeme yapma mecburiyetinde olmadıkları hususunu not alıyor, zira onlar artık bu

İzmir Cad. Menekşe Sk. Moda İşhanı
A Blok 2.Kat No:21/110 Kızılay/ANK.
Tel: 419 82 97-417 39 07 Fax: 425 47 83

hususla kovuşturmalara maruz bulunmuyorlardı. Bununla birlikte, sözü edilen mevzuat değişikliği memur sendikaları tarafından yapılmış olan toplu sözleşmelerin geçerliliğini kabul etmiyor, fakat bu etmeme durumunun olumsuz sonuçlarından birini askıya almakla sınırlı kalıyordu. Memur sendikalarının toplu sözleşme müzakereleri gerçekleştirme ve idare ile mutabık kalındığı takdirde toplu sözleşmeler yapma hakkı ancak 2012'de yapılan bir mevzuat değişikliği ile kabul edildiği için, davacı sendika olayların olduğu dönemde idare ile müzakere etmiş ve yapmış olduğu toplu sözleşmelerin hükümlerini uygulatma olanaklarından mahrum kalıyordu.

27. Bu mülahazaların ışığında Mahkeme, Sayıştay'ın idare ile toplu sözleşme pazarlıklarının sonunda davacı sendika tarafından yapılan toplu sözleşmeleri yok ve hiç olmamış gibi kabul eden söz konusu kararlarının, onun Anlaşmanın 11. Maddesi ile adı geçen sendikaya garanti edilmiş olan sendika faaliyetleri yürütme hakkına haklılığı kanıtlanmamış bir karışma oluşturduğuna hükmeder (aynı anlamda, Türkiye aleyhine Demir ve Baykara, no. 34503/ 97, 12 kasım 2008, §§ 159-170).

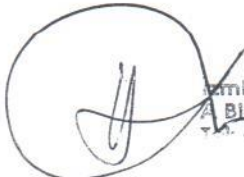
28. Yukarıdaki hususları tespit ederek, Mahkeme Hükümet'in ön istisnalarını reddeder ve bu davada Anlaşmanın 11. Maddesinin ihlal edildiği sonucuna varır.

III. ANLAŞMANIN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

29. Anlaşmanın 41. Maddesinin lafzına göre,
“ Eğer Mahkeme Anlaşmanın ya da onun protokollerinin ihlal edildiğini bildirirse, ve eğer Yüksek Akit Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak natamam bir şekilde gidermeye olanak verirse, Mahkeme mağdur tarafa gerekli olduğu takdirde âdil bir tazminat bahşeder.”

A. Zarar- Zıyan

30. Davacı, maruz kaldığı manevi zarar için 30 000 Euro (EUR) talep etmektedir.

Emir Cad. Menekşe Sk. Moda İşhanı
A Blok 2.Kat No:21/110 Kızılay/ANK.
Tlx: 419 82 07-417 39 07 Fax: 425 47 83

31. Hükümet bu iddialara itiraz ediyor.

32. Mahkeme, manevi tazminat olarak iptal edilmiş olan toplu sözleşmelerin her biri için davacıya 5 000 EUR vermenin gerekli olduğunu düşünmektedir. Şu halde davacıya bu anlamda 15 000 EUR tahsis eder.

Fransızca olarak düzenlenmiş, sonra da 18 Şubat 2014 tarihinde, yönetmeliğin 77 §§ 2 ve 3 maddesi uygulanarak iletilmiştir.

İmza: Stanley Naismith,

İmza: Guido Raimondi,

Kâtip

Başkan

Tercüme edilmek üzere bana verilen *FRANSIZCA* dilindeki (..*...*..) olan belgeyi *TÜRKÇE* diline tam ve doğru olarak çevirdiğimi beyan ederim.

YEMİNLİ TERCÜMAN :

İzmir Cad. Menekşe Sk. Moda İşhanı
A Blok 2.Kat No:21/110 Kızılay/ANK.
Tel: 419 82 97-417 39 07 Fax: 425 47 83